

Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ & ΤΣ

ΜΑΪΟΣ 2022

Σύνοψη Προγράμματος
«Ανταγωνιστικότητα 2021-2027»

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027» αποτελεί ολοκληρωμένη παρέμβαση που θα υποστηρίξει τους παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας στη μετάβασή τους σε ένα αναπτυξιακό πρότυπο που καθοδηγείται από την Οικονομία της Γνώσης, αποτυπώνοντας σε μεγάλο βαθμό τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της Χώρας και σε εναρμόνιση με τις νέες προτεραιότητες της Επιτροπής.

Το Πρόγραμμα είναι το εργαλείο υλοποίησης της **Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ)** που συνδέει την έρευνα και την καινοτομία με την επιχειρηματικότητα και την ενίσχυση των εθνικών και περιφερειακών πλεονεκτημάτων. Το Πρόγραμμα εναρμονίζεται, επίσης, με τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για τον ψηφιακό και πράσινο μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας, προωθώντας παρεμβάσεις και επενδύσεις που συνεισφέρουν στους στόχους που έχουν τεθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της Ελληνικής Οικονομίας κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021 - 2027, θα χρειαστούν ολοκληρωμένες πρωτοβουλίες στήριξης, **με στόχο να καλυφθεί όλο το εύρος των αναγκών των επιχειρήσεων** σε επίπεδο πληροφόρησης, ενίσχυσης συνεργασιών, ανάπτυξης νέων επιχειρηματικών προτύπων και εύρεσης τεχνολογικών, ανθρώπινων και επενδυτικών πόρων. Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα στόχος του Προγράμματος είναι η αύξηση του μεγέθους των ελληνικών επιχειρήσεων και η ενίσχυση του εξωστρεφούς προσανατολισμού τους ώστε να αποτελέσουν **βασικό μοχλό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας**.

Στο πλαίσιο αυτό, η στρατηγική του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027 είναι συμπληρωματική με τις παρεμβάσεις του REACT-EU (που χρηματοδοτεί βραχυπρόθεσμα μέτρα στην αγορά εργασίας, υγεία και στήριξη των ΜΜΕ με ρευστότητα και υποστήριξη φερεγγυότητας, επενδύσεις στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση) και με τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας RRF (που χρηματοδοτεί μεταρρυθμίσεις και μακροπρόθεσμες επενδύσεις για την παραγωγικότητα και ανθεκτικότητα της οικονομίας)

ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Σχεδιάστηκε μέσω μίας ευρείας διαβούλευσης που οργάνωσε η Διαχειριστική Αρχή υπό την εποπτεία της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ-Τ.Σ. του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων που άρχισε τον Δεκέμβριο του 2020 και διήρκεσε περισσότερο από ένα χρόνο. Ο κατάλογος των εταίρων καταρτίστηκε με βάση τις απαιτήσεις των Ευρωπαϊκών Κανονισμών και περιλαμβάνει περισσότερους από 76 φορείς (πχ Ένωση Περιφερειών Ελλάδος, Κεντρική Ένωση Δήμων, ΕΣΑμεΑ, ΟΑΕΔ, ΓΣΕΕ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ, ΣΕΒ, ΣΕΤΕ, Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος -ΚΕΕΕ, ΤΕΕ, ΟΕΕ, ΞΕΕ, Ενώσεις Τραπεζών, Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, ΠΣΕ, ΣΕΒΕ, ΣΒΕ, ΣΕΠΕ, ΟΕΣΥΝΕ, ο

Σύνοψη Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027

Συνήγορος του Πολίτη, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας, η ΠΑΕ, η WWF κα). Ειδικότερα, ο 1^{ος} γύρος διαβούλευσης διεξήχθη βάσει ενός αρχικού εννοιολογικού εγγράφου και ενός δομημένου ερωτηματολογίου τον Δεκέμβριο του 2020. Το σχέδιο του προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027» είναι ένα από τα πρώτα προγράμματα της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης που υπέβαλε το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων προς έναρξη διαπραγματεύσεων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ήδη από τον Απρίλιο του 2021. Μετά την άτυπη υποβολή σχεδίου Προγράμματος στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεξήχθη 2ος κύκλος διαβούλευσης με τις Διαχειριστικές Αρχές των Περιφερειών (Μάιος 2021). Στις 25/11/21 πραγματοποιήθηκε ευρεία διαδικτυακή διαβούλευση επί της 2ης έκδοσης του Προγράμματος που είχε υποβληθεί επίσημα στις 22/10/21 στην Ε.Ε. Στην παρούσα φάση και σε συνέχεια των επίσημων διαβουλεύσεων με τις υπηρεσίες της Ε. Επιτροπής το πρόγραμμα υπεβλήθη επισήμως στις 9/5/2022 . **Αποτελεί το πρώτο Πρόγραμμα της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης (ΕΣΠΑ) που κατατίθεται προς έγκριση στην Ε.Ε.**

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΙ ΠΟΡΟΙ

Συνολικά, το Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027» με χρηματοδοτικό κονδύλιο ύψους **περίπου 3,9 δισ. €** Δημόσια Δαπάνη, εκ των οποίων τα 3,1 δισ. € προέρχονται από κοινοτικούς πόρους των Ταμείων ΕΤΠΑ και ΕΚΤ+ θέτει προτεραιότητες για την ενίσχυση του παραγωγικού δυναμικού της οικονομίας και των σχετικών ανθρώπινων δεξιοτήτων. Με ένα **ισχυρό αναπτυξιακό αποτύπωμα** μέσα από δράσεις και έργα υψηλής προστιθέμενης αξίας και με πολλαπλασιαστικά οφέλη τόσο για την κοινωνία, όσο και για την οικονομία, τα έργα /δράσεις του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027 αναμένεται να συμβάλλουν ουσιαστικά στην κάλυψη των διαρθρωτικών υστερήσεων της ελληνικής οικονομίας.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Η στρατηγική του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027 οργανώνεται σε τέσσερις βασικούς άξονες επενδύσεων (προτεραιότητες) στο πλαίσιο των αντίστοιχων Ταμείων:

1. Ενίσχυση Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΤΠΑ)
2. Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας και Ανταγωνιστικότητας (ΕΤΠΑ)
3. Βελτίωση Πρόσβασης Επιχειρήσεων σε Χρηματοδότηση (ΕΤΠΑ)
4. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Κεφαλαίου στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Μετασχηματισμού (ΕΚΤ+)

1. Ενίσχυση Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΤΠΑ)

Η προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας είναι πλήρως ευθυγραμμισμένη με τη στρατηγική της χώρας να τοποθετηθεί η καινοτομία στο επίκεντρο μιας βιώσιμης και ανθεκτικής ανάκαμψης από την

πανδημία, για την επιτάχυνση της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης και τη διασφάλιση της τεχνολογικής ανάπτυξης της Ελλάδας. Αντίστοιχα, το ανθρώπινο δυναμικό χρειάζεται να αναπτύξει τις απαιτούμενες δεξιότητες για να υποστηρίξει την αναβαθμισμένη επιχειρηματική δραστηριότητα σε όλους τους τομείς.

Οι παρεμβάσεις θα επικεντρωθούν στη δημιουργία συνθηκών και στήριξη πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη της **βιομηχανικής έρευνας, τη μεταφορά τεχνολογίας, τη βιομηχανοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας**, της νεοφυούς επιχειρηματικότητας στους 8 τομείς της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ). Έμφαση θα δοθεί, επίσης, στην ανάπτυξη οικοσυστημάτων καινοτομίας, με στόχους αριστείας και **μεσο-μακροπρόθεσμης προοπτικής βιώσιμης ανάπτυξης**, για την αντιμετώπιση των προκλήσεων του μετασχηματισμού και της ψηφιοποίησης.

Παράλληλα επιδιώκεται η κάλυψη των αναγκών σε **δεξιότητες στο πλαίσιο των κατευθύνσεων της έξυπνης εξειδίκευσης, της βιομηχανικής μετάβασης και της υποστήριξης του ψηφιακού μετασχηματισμού**, με παρεμβάσεις που αναβαθμίζουν και πιστοποιούν τις ικανότητες του ανθρώπινου δυναμικού σε οριζόντιες (Industry 4.0, πράσινη οικονομία), αλλά και κλαδικές εξειδικεύσεις. Στις σχετικές δράσεις περιλαμβάνονται προγράμματα στοχευμένης κατάρτισης για τα στελέχη των επιχειρήσεων και αξιοποίησης εξειδικευμένου προσωπικού από τις επιχειρήσεις.

2. Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας και Ανταγωνιστικότητας (ΕΤΠΑ)

Στο επίκεντρο της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής είναι η αναβάθμιση, διεύρυνση και στροφή της παραγωγικής βάσης σε περιβαλλοντικά φιλικές διαδικασίες, η μεγέθυνση του τομέα της μεταποίησης, η διασύνδεσή με τις διεθνείς αγορές καθώς και υποστήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού των Ελληνικών μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις διεθνείς προκλήσεις και να παραμείνουν ανταγωνιστικές.

2.1. Ψηφιακός μετασχηματισμός

Βασική επιδίωξη, είναι η **προσαρμογής της Ελληνικής Βιομηχανίας και των μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων στις προκλήσεις της 4^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασης**, με τη στήριξη της ανάπτυξης και υλοποίησης κατάλληλων σχεδίων ψηφιακού μετασχηματισμού. Στόχο αποτελεί η μεταστροφή της αλυσίδας αξίας των ΤΠΕ προς μία εξωστρεφή, καινοτόμα, αναγνωρίσιμη και διατηρήσιμη κρίσιμη μάζα ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών, ικανών να δημιουργήσουν καινοτόμα επιχειρηματικότητα ή/και, **να εισάγουν τις επιχειρήσεις των λοιπών τομέων, στις παγκόσμιες, ψηφιακές, αλυσίδες αξίας**. Υψηλή προτεραιότητα αποτελούν οι επενδύσεις για τον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων των επιχειρήσεων του τουρισμού, του σύγχρονου πολιτισμού

και της εφοδιαστικής αλυσίδας), **καθώς και την τεχνολογική και οργανωτική τους αναβάθμιση**, με στόχο την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας και την είσοδο σε (νέες) διεθνείς αγορές.

2.2.Μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις

Βασική επιδίωξη είναι να βελτιωθεί **η θέση της ελληνικής παραγωγής στις διεθνείς αγορές**, μέσα από τη λειτουργική ευελιξία και απόδοση των επιχειρήσεων, μεγαλύτερες ταχύτητες παραγωγής και την οργάνωση συνεργασιών και νέων επιχειρηματικών προτύπων σε έξυπνες αλυσίδες αξίας στη βάση περιβαλλοντικά φιλικών διεργασιών και προϊόντων. Ενδεικτικές δράσεις του προγράμματος είναι οι ακόλουθες:

- Στήριξη Παραγωγικών επενδύσεων με έμφαση στην καινοτομία, τεχνολογική προσαρμογή, τον ψηφιακό μετασχηματισμό και τη στροφή σε φιλικές προς το περιβάλλον διαδικασίες και προϊόντα
- Ανάπτυξη της παραγωγής διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων και υπηρεσιών
- Ενίσχυση της νέας / νεοφυούς επιχειρηματικότητας υψηλής προστιθέμενης αξίας
- Αναβάθμιση και ποιοτικός εκσυγχρονισμός του τουριστικού προϊόντος
- Υποστήριξη της ανάπτυξης/υιοθέτησης καινοτομιών
- Υπηρεσίες στήριξης της επιχειρηματικότητας και δημιουργία ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος
- Ενθάρρυνση clusters ή/και συνεργασιών MME μεταξύ τους ή/και με μεγαλύτερες επιχειρήσεις
- Ανάπτυξη / Αναβάθμιση δομών / μηχανισμών στήριξης επιχειρηματικότητας
- Περιβαλλοντικές υποδομές/πράσινη ανάπτυξη

3. Βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση (ΕΤΠΑ)

Το Πρόγραμμα κατευθύνεται προς τη **μέγιστη αξιοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων**. Η ενίσχυση παραγωγικών ή/και καινοτομικών επενδύσεων MME, η ίδρυση νεοφυών επιχειρήσεων καθώς και η υποστήριξη μικρών επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης και επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης για την επίτευξη επιμέρους στόχων (διεθνοποίησης, πράσινου μετασχηματισμού) όσο και κάποιες από τις δράσεις πρόσβασης στην απασχόληση δύνανται να υλοποιηθούν μέσω της χρήσης μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με επιχορηγήσεις των παρακάτω **χρηματοδοτικών εργαλείων**:

- Χρηματοδότηση μετοχικού κεφαλαίου και επιμερισμού κινδύνου
- Δάνεια και εγγυήσεις με ευνοϊκούς όρους
- Χρηματοδότηση συν-επένδυσης για ωριμότερες επενδύσεις επέκτασης και ανάπτυξης παραγωγής, κ.λπ.
- Θεματικά ταμεία (Διεθνοποίηση, Πράσινος Μετασχηματισμός) .

4. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Κεφαλαίου στο πλαίσιο του αναπτυξιακού μετασχηματισμού (ΕΚΤ+)

Με τις παρεμβάσεις στο πλαίσιο αυτό, θα υποστηριχθεί **το ανθρώπινο κεφάλαιο της επιχειρηματικότητας** (συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης) μέσω ανάπτυξης πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων, με προτεραιότητα στις καινοτόμες επιχειρηματικές ιδέες, με απώτερο στόχο τη δημιουργία διατηρήσιμων θέσεων απασχόλησης. Στόχος είναι επίσης η στήριξη των επιχειρήσεων και των εργαζομένων έτσι ώστε να μεταβούν στα νέα δεδομένα της εποχής, μέσω **παρεμβάσεων ενίσχυσης δεξιοτήτων των εργαζομένων** που θα συμβάλλουν στην προσαρμογή των επιχειρήσεων. Ειδικότερα, η ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων, θα υποστηρίξει την στόχευση των επιχειρήσεων σε νέες αγορές, τη βελτίωση της οργάνωσης της εργασίας και της παραγωγής σε τομείς με αναπτυξιακή προοπτική και υψηλή προστιθέμενη αξία. Επίσης, θα ενεργοποιηθούν δράσεις και εργαλεία που μπορούν να αξιοποιούνται από επιχειρήσεις που αναζητούν κατευθύνσεις σε θέματα, ανάπτυξης καινοτομίας, τεχνολογίας, ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, στρατηγικής πληροφόρησης.

ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Μεταξύ των **εμβληματικών δράσεων** του προγράμματος περιλαμβάνονται το πρόγραμμα "Ερευνώ - Δημιουργώ - Καινοτομώ", το Equifund και ένα Πράσινο Ταμείο για την Αειφόρο Ανάπτυξη.

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Σημαντικό επίτευγμα του τελευταίου ενάμισι έτους μέσω του ΕΠΑΝΕΚ αποτέλεσε και η σταδιακή **απλούστευση στην υλοποίηση των δράσεων ενίσχυσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων**, με τη μείωση των απαιτούμενων δικαιολογητικών και τη συνολική βελτίωση χρόνων ανταπόκρισης σε επίπεδο αξιολογήσεων προτάσεων και διαχείρισης αιτημάτων. Ο σχεδιασμός για την περίοδο 2021-27 περιλαμβάνει πρόσθετες σχετικές διαχειριστικές προβλέψεις και μεταρρυθμίσεις όπως: απλοποιημένες διαδικασίες που ενσωματωθούν στο νέο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου, μείωση απαιτούμενων δικαιολογητικών για υποβολή πρότασης και πιστοποίηση δαπανών, προετοιμασία συγκεκριμένου και έγκαιρα γνωστοποιημένου στους δυνητικούς δικαιούχους χρονοδιαγράμματος έκδοσης προσκλήσεων, δραστική σύντμηση χρόνου αξιολόγησης προτάσεων ως την τελική επιλογή, περαιτέρω αναμόρφωση του ΠΣΚΕ με -μεταξύ άλλων- σύντμηση διαδικασιών αξιολόγησης και διασύνδεση με άλλα πληροφοριακά συστήματα (Taxisnet, ΕΡΓΑΝΗ & ΓΕΜΗ).